

[Otto Mørch.]

ministeriet. Det forekommer mig at være noget nyt.

Jeg takker som sagt for svaret, men ministeren slipper ikke så nemt, for ministeren har jo fra denne talerstol klart indrømmet, at vi ikke har klare og effektive regler på nuværende tidspunkt. Derfor må jeg pege på en mulighed, hvorigennem vi kunne få bedre dækning på dette vigtige område. Vi har jo noget, der hedder speciallægehjælp over sygekasseydelse. Der kunne man yde hjælp både til paradentose og til tandregulering, og her går staten jo ind i billedet med en refusion på 75 pct. Det ville være en effektiv hjælp.

Vi er også enige med ministeren i, at der ligger en mulighed, når vi nu får et lovforslag på grundlag af udvalgsbetænkningen om den obligatoriske tandpleje, og jeg kan altså kun takke ministeren for en positiv indstilling.

Socialministeren (Nathalie Lind): Jeg beklager min fortalelse; jeg mente undervisningsministeren, og hr. Otto Mørch havde jo også fattet det.

Når jeg kommer igen, er det for at sige, at dette ikke alene er et spørgsmål om økonomi, men også om der er tandlæger nok til, at vi kan påtage os at løse disse opgaver; her indgår også en vurdering af paradentosebehandling over for tandretning.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Formanden: Før jeg går over til næste punkt på dagsordenen, vil jeg gerne minde om spørgetidens taletider; de er efter forretningsordenen to minutter for spørgeren og fem minutter for ministerens svar. Når jeg minder om det, er det ud fra min erfaring under denne spørgetid.

Spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om den offentlige sygeforsikring. (Forhøjelse af grænserne for sygedagpenge og bortfald af ventetidsbestemmelser og bestemmelser om et højeste antal dage, hvori sygedagpenge kan udbetales m. v.) [af Bundvad m. fl.].

(Lovforslaget (nr. 51) findes i tillæg A. sp. 1035, fremsættelsen i tidenden sp. 670).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Socialministeren (Nathalie Lind): I juni måned i år vedtog folkettingen en række forbedringer af sygedagpengene, bl. a. skete der en forhøjelse af satserne på 35 pct., som har fået virkning fra den 1. oktober i år. Under lovforslagets behandling blev der bl. a. fra socialdemokratiets side stillet en række ændringsforslag, som folketingets flertal imidlertid ikke kunne gå ind for. Forslagene gik ud på, at man afskaffede ventetiden på 8 dage og forhøjede dækningsgraden for dagpengehjælp fra 80 til 90 pct. af indtægten. Jeg gjorde dengang her i tinget nærmere rede for, hvorfor regeringen ikke kunne gå ind for disse forslag.

Det forslag, der nu er til behandling, og som er fremsat af socialdemokratiet, indeholder dels en gentagelse af de tidligere forslag, dels nogle yderligere, vidtgående forslag om en meget kraftig forhøjelse af dagpengesatserne; alene for forsørgere er der tale om en forhøjelse med hele 50 pct., fra 67 kr. 50 øre til 100 kr. Desuden foreslår man varighedsbegrænsningen for hjælpens ydelse afskaffet. Da vi vedtog loven i juni måned i år, udvidede vi varigheden til et år, men den begrænsning foreslår man helt afskaffet nu.

At få forbedret dagpengeydelse må også efter regeringens opfattelse tillægges stor betydning og gives en høj prioritet i vurderingen af de kommende sociale opgaver, men spørgsmålet kan ikke løses isoleret

[Socialministeren.]

fra dag til dag blot ved mindre ændringer i den eksisterende lovgivning. Som bekendt har socialreformkommissionen i forgårs afleveret sin første betænkning, og heri findes et meget omfattende afsnit om en kommende dagpengeordning ved sygdom, fødsel og ulykke. Jeg synes, det heraf fremgår med al tydelighed, at omfattende forbedringer af dagpengene, f. eks. i retning af det, der her er foreslået, kræver en fuldstændig administrativ omlægning. Der er bl. a. peget på i betænkningen, at de indtægtsoplysninger, som er nødvendige, når dagpengene i så høj grad som her skitseret skal sættes i forhold til indtægtstab, bedst vil kunne fremskaffes ved et intimt samarbejde med kildeskattemyndighederne. Men det vil kræve en omfattende planlægning, inden dette kan føres ud i livet.

Jeg synes også, det må være rimeligt at gøre opmærksom på, at det forslag, der her behandles, vil kunne medføre meget væsentlige udgiftsstigninger. Der henvises i forslaget til, at finansieringsspørgsmålet må kunne løses ved forhandlinger i folketingsudvalget, men det er efter min opfattelse ikke helt så enkelt endda. For det første måtte en så omfattende overgang til indtægtsafhængige dagpenge som her foreslået også medføre, at man gik over til indtægtsafhængige bidrag i stedet for de nuværende faste timebidrag, og det ville jo betyde en fuldstændig omlægning af den nuværende bidragsbetaling. Jeg er opmærksom på, at man fra forslagsstillernes side ventilerer muligheden af sådanne afhængige bidrag; men skal vi se på den praktiske løsning af dette spørgsmål, tror jeg, det også her vil være nødvendigt, at der kommer et samarbejde i stand med kildeskattemyndighederne. For det andet vil det, som jeg nævnte, medføre betydelige udgiftsforøgelser, væsentligt mere end 300 mill. kroner alene for sygedagpengene. Jeg må føje til, at går man ind for disse ændringer, vil også barselsdagpengene automatisk stige; også her er der tale om ekstra, direkte statsudgifter, og derfor må spørgsmålet nødvendigvis gå med ind i den samlede planlægning af alle de mange opgaver på det sociale og andre områder, som vi ønsker løst i de førstkommande år.

Det omfattende materiale, vi har fået i

socialreformkommissionens første betænkning, er nu taget op til grundig overvejelse i regeringen, og der kan i den kommende tid ventes en række udspil fra regeringen, også vedrørende dagpenge. Men på forhånd må jeg sige, at dagpengespørgsmålet i hvert fald ikke kan løses så enkelt, som det er foreslået her i socialdemokratiets forslag.

Ordføreren for forslagsstillerne (Bundvad):

Jeg takker ministeren for de kommentarer, vort forslag nu fik. Det er rigtigt, at det er en genfremsettelse. Vi har tidligere fremsat det som et forslag til folketingsbeslutning, og som ministeren sagde, har vi stillet ændringsforslag til regeringens forslag, uden at vi dengang opnåede nødvendig tilslutning.

Alligevel kommer vi med dette forslag. Vi mener, at tiden er inde til at gennemføre de væsentlige forbedringer af sygeforsikringen, vi foreslår. Vi mener, at der må være en sammenhæng mellem sygeforsikringen, ulykkesforsikringen og dagpengeforsikringen ved arbejdsløshed, og selv om jeg ikke har haft lejlighed til at læse socialreformkommissionens betænkning endnu, kan jeg af avisernes referater se, at man deri foreslår en lignende sammenhæng, og ministeren antydede det også nu. Vi mener, at ydelserne fra de tre forsikringer bør gives med ensartede beløb — og højere beløb end i dag. Og når ministeren allerede nu bebuder et udspil fra regeringen, tænker jeg mig da ikke, at det bliver i nedadgående, men i opadgående retning, så der skal nok vise sig at være en vis enighed alligevel.

Med hensyn til sygeforsikringen foreslår vi, at dagpengenes maksimum forhøjes til 100 kr. Det er det samme, som vi har foreslået for arbejdsløshedsforsikringens vedkommende. Vi foreslår ydelsen ens for forsørgere og ikke-forsørgere, en ordning, som i arbejdsløshedsforsikringen allerede er gennemført med de nuværende regeringspartiers stemmer. Vi ønsker en automatisk regulering af sygedagpengene, sådan som det også allerede er gennemført for arbejdsløshedsforsikringens vedkommende. Der ses ikke efter min mening nogen holdbar grund til, at der skal være forskel på de to forsikringsformer med hensyn til ydelser og regulering.

[Bundvad.]

Bestemmelsen om, at dagpengene ikke må overstige 4/5 af medlemmets daglige fortjeneste, foreslår vi ændret til 9/10, og som ministeren nævnte, foreslår vi ventetidsbestemmelserne ophævet. Her må jeg igen gøre opmærksom på; at sådanne ventetidsregler blev ophævet i arbejdsløshedsforsikringen allerede i 1967; det er meget vanskeligt at forstå for den, der skal have erstatning, at der ikke skal være ventetidsregler ved arbejdsløshedsforsikringen, men meget vel når man er ramt af uforskyldt sygdom eller uforskyldt ulykke.

Endelig vil jeg nævne, at vi vil have begrænsningen af dageantallet ophævet, så udbetaling af dagpenge kan finde sted, så længe arbejdsudygtigheden varer. Jeg forstod, at ministeren studsede lidt over det, men hertil vil jeg svare, at i meget langvarige sygdomstilfælde — og det er jo dem, man kan blive i tvivl om — bør man sætte revalideringen ind, og hvis ikke den lykkes, må der ydes pension.

Vi har omtalt i forslaget bemærkninger, at vi er klar over, at de foreslåede ændringer vil medføre meget betydelige merudgifter, og naturligvis er vi rede til at forhandle om at skaffe dækning. Vi vil gerne pege på det ønskelige i, at staten og produktionen kommer til at bære en stigende andel af udgifterne, men at der eventuelt tillige, som ministeren nævner, kan blive tale om at indføre bidrag afpasset efter størrelsen af de dagpenge, den pågældende får udbetalt eller er berettiget til. Det er et synspunkt, som vi mener må kunne slå igennem, og jeg kan ikke rigtig se, at vi behøver at vente i en længere periode, før kildeskattedirektoratet kan finde ud af at give de rapporter, der skal til, for at man kan følge en sådan kontingentordning. Det foregår jo i dag sådan, at når et medlem skal have sygedagpenge, skal han gøre rede for, hvor meget han har tjent, for at man kan regne ud, om man overskrider 4/5-grænsen. Det vil altså sige, at der på bordet hos sygekassefolkene ligger oplysninger om, hvor meget lønnen har været, og man må ud fra en gennemsnitsberegning kunne finde frem til, for hvilken dagpengestørrelse man i det enkelte fag eller enkelte grupper af fag skal betale bidrag. Jeg tror, det kan løses med god vilje.

Vi har ved tidligere behandling af forsla-

get mødt mere eller mindre varm tilslutning fra folketingets partier. Man har givet udtryk for interesse og forståelse, men derpå sagt: men vi skal vente på en helhedsløsning — eller vi skal vente på en kommissionsbetænkning eller et udspil fra regeringen. Men der er som sagt vist forståelse, og derfor udtaler jeg håb om, at vi denne gang kan komme igennem i udvalget.

Ministeren henviste før til kildeskattefolkene og de beregninger, vi skulle have derfra for at kunne regne kontingentet ud. Må jeg også henvise til kildeskatten — ikke til direktoratet, men til den skattebetaling, som den, der får sygedagpenge, kommer ud for pr. 1. januar. Forholdet er nemlig det, at hvis vi bliver stående på de dagpenge, ministeren fik gennemført i juni med virkning fra oktober, skal der for dagpengenes højeste sats på 65 kr. være en trækprocent på 14; det vil sige, at man direkte forringer dagpengene med 14 pct., bortset fra fradragene. Jeg synes, jeg lige ville have lov at nævne det. Jeg er klar over, at hvis vi kommer op i nærheden af fuld erstatning, må der naturligvis betales kildeskat af dagpenge på samme måde som af arbejdsfortjeneste; men man har hidtil under særlig langvarig sygdom kunnet regne med, at man kunne få udsættelse med skattebetalingen. Den mulighed foreligger ikke fra 1. januar, og vi må altså regne med, at højeste dagpengesats vil blive forringet med 10-14 pct. fra den 1. januar; derfor mener vi, at denne sag haster.

Simonsen: I går modtog folketingets medlemmer en fyldig betænkning på næsten 500 sider om struktur og dagpenge i det sociale trykkesystem. Allerede i dag skal vi så diskutere ikke mindre end to forslag fra socialdemokratiet om vigtige områder, som er behandlet i denne betænkning. Derfor kan det egentlig godt indimellem være lidt svært at tage denne diskussion alvorligt. Jeg tror, at man også uden for denne bygning er i stand til at gennemskue den lidt paradoksale situation, som socialdemokratiet hermed har skabt.

Socialdemokratiets forslag er, som også ministeren har været inde på, ikke ukendt for os. Vi har behandlet lignende forslag i sidste folketingssamling; man kan vel sige, at godteposen denne gang er blevet lidt

[Simonsen.]

mere fyldig end sidste gang, for nu er der tale om at forhøje dagpengebeløbene fra 67 kr. 50 øre til 100 kr., og der er tale om totalt at afskaffe varighedsbegrænsningen for udbetaling af dagpenge.

Uden at skulle gå ind i en drøftelse af forslagens detaljer — det mener jeg ikke der er nogen særlig grund til efter de bemærkninger, ministeren har gjort — vil jeg gerne pege på to, synes jeg, væsentlige mangler i socialdemokratiets forslag:

Det omfatter for det første kun forbedring for mindre end halvdelen af befolkningen, hvor man i kommissionen lægger op til en dagpengeordning for hele befolkningen, og for det andet er der ikke peget på, hvordan forbedringen skal finansieres, ja, det er end ikke anført, hvad den foreslåede ordning vil koste. Når man tager i betragtning, at forslaget, som ministeren har nævnt, vil koste over 300 mill. kr. om året, og at der altså er tale om omkring en fordobling i forhold til nuværende ordning, kunne det nok være på sin plads, at vi også fik en anvisning på, hvordan disse beløb skulle skaffes. En så voldsom overgang til indtægtsafhængige dagpenge må nemlig, for at den netop ikke skal ramme de lavest lønede i samfundet, baseres på en omlægning af de nuværende faste bidrag, og en sådan ordning tror jeg kræver en nærmere overvejelse; i hvert fald kræver den, at vi får tid til at analysere hele det fyldige materiale, som kommissionen nu har givet os.

Der skal ikke herske tvivl om, at vi i det konservative folkeparti er parate til en forbedring af dagpengesystemet og en dermed følgende koordination af ydelserne i de forskellige trangssituationer, sygdom, ulykke, arbejdsløshed osv. Men vi må for det første understrege, at for kun to måneder siden trådte en nyordning af sygedagpengene i kraft, som betød, at alene den dengang eksisterende dagpengeordning blev forbedret med 35 pct.; der er altså ikke tale om, at vi for så vidt er bagud på dette område. For det andet synes jeg nok, der er grund til, at vi også får mulighed for at se, hvilke konsekvenser en revideret dagpengeordning får, før vi kan sige, hvornår og hvordan forbedringen og koordinationen i dette system skal finde sted. Jeg synes, der er grund til at understrege, at der her som på så mange

andre områder må være tale om at gennemføre en prioritering i forhold til de mange andre grupper inden for samfundet, som måske har hjælp behov. Vi taler så meget om minoritetsgrupperne og konstaterer gang på gang, hvor vanskeligt vi har ved at hjælpe minoritetsgrupperne — jeg tænker her på bl. a. åndssvage og evnesvage. Vi må også have disse grupper med ind i overvejelserne, når vi skal prioritere og lægge planer for, hvor store ydelser vi er i stand til at give disse ménesker.

Vi kan altså ikke gå ind i realitetsforhandlinger, før vi har haft mulighed for at gennemgå det kommissionsmateriale, som vi nu i hvert fald ikke længere under disse diskussioner behøver at rykke for, sådan som tilfældet har været tidligere; nu har vi det på vores bord. Socialministeren har i dag bebudet, at regeringen vil fremkomme med forslag på disse områder; så synes jeg, vi skal tage det stille og roligt og få kommissionsbetænkningen læst igennem, så vi virkelig ved, hvad vi taler om, og ikke bare tage et enkelt område ud af hele sygedagpengeordningen og debattere det.

Eva Ree: Før socialreformkommissionens betænkning forelå — og det gjorde den som bekendt først i går for folketingets medlemmer — fandt socialdemokratiet det væsentligt så sent som den 28. oktober, eller man skulle måske snarere sige knap en måned før betænkningens offentliggørelse, at fremsætte forslag til lov om ændring af loven om den offentlige sygeforsikring. Det gjorde man også, selv om socialministeren så sent som den 3. juni i år — jeg citerer fra Folketingstidende 1968-69, sp. 7447 — fortalte, at socialreformkommissionen da var ved at lægge sidste hånd på værket, og sagde:

„[Derfor] håber jeg, man vil forstå, at tidspunktet ikke er inde til at foregribe det grundige og ret langvarige arbejde, der har været udført her, ved nu at foretage afgørende ændringer i den nuværende lovgivning“.

Alligevel genfremstattes lovforslag i denne samling, før betænkningen forelå, og nu tager vi så fat på debatten igen, uden at folketingets medlemmer har haft den fjernteste mulighed for at nå at læse den 472 sider store betænkning, som vi fik i går.

[Eva Ree.]

Jeg skal ikke komme ind på hovedlinjerne i socialdemokratiets forslag — det er som sagt en genfremsættelse, og det har også været nævnt af de foregående talere, hvad det går ud på — men blot sige, at vi inden for venstre er af den opfattelse, at en forbedring af dagpengeydelseerne må være et af de spørgsmål, der nu for alvor skal tages fat på. Venstre er også tilfreds med, at regeringen på baggrund af det omfattende materiale fra socialreformkommissionen er indstillet på at fremsætte en række forslag om sociale forbedringer. Blandt disse vil der også komme forslag om dagpengene.

Vi er enige i, at de forbedringer af sikring under sygdom, der allerede er sket, har været rigtige og påkrævede, og at der også fortsat vil være behov for forbedringer på dette område. Men vi studsede alligevel en lille smule over, at der ikke i det foreliggende forslag på noget punkt kunne anvises, hvor pengene til dækningen skulle komme fra. Det drejer sig dog om ret store summer, 300 mill. kr. alene for sygedagpengene, oplyste ministeren; det plejer at være kutyme, at man i lovforslag anviser, hvordan pengene skal skaffes.

I det foreliggende forslag foreslår socialdemokratiet forhøjelser inden for den nuværende lovgivningsprincipper, inden for det nuværende system. Det var det samme, der skete, da vi i fællesskab forhøjede dagpengesatserne fra 50 kr. til de 67 kr. 50 øre. Men allerede dengang mente vi, at man gik så langt, som sygekasseadministrationen kunne klare, fordi den højere grænse betød, at langt flere skulle tildeles ydelser efter procentgrænsen fremfor efter beløbsrammen. Skal der nu ske en yderligere, væsentlig forhøjelse fra 67 kr. 50 øre til de foreslåede 100 kr., forudsætter det efter venstres opfattelse, at dagpengeadministrationen kædes sammen med kildeskatteapparatet, og at bidraget gøres indtægtsbestemt.

Hvis socialdemokratiets forslag skulle gennemføres inden for det nuværende bidragssystem, ville det vistnok komme til at vende den tunge ende nedad, idet bidragyderne skulle betale et fast beløb pr. time uanset indtægt, altså en art kopskat, kan man vel sige. Vi mener, at indtægtsafhængige dagpenge forudsætter indtægtsbestemte bidrag; ellers kan man komme i den situa-

tion, at lavtlønnede betaler dyrt for små dagpenge og højtlønnede forholdsvis billigt for store dagpenge. Det er en af grundene til, at venstre ønsker at gå over til et andet system, til andre principper end de nuværende.

Det samme gør socialreformkommissionen. Den peger på, at en væsentlig forbedring af dagpengeordningen forudsætter en administrativ omlægning, og at det er nødvendigt, når dagpengene skal være en erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, at få kontakt med kildeskatteadministrationen, så der kan trækkes på det almindelige kildeskatteapparats fond af oplysninger. Det åbner også for forenkling og yderligere udnyttelse af det moderne EDB-anlæg.

Vi vil som andre naturligvis gerne, at den videre velstandsudvikling kommer de sociale ydelser på dette og andre områder til gode. Men vi synes ikke, at man kan drøfte sygelønsordningen isoleret fra problemerne om den sikring i sygdomstilfælde, som bydes andre befolkningsgrupper. Det er for venstre et princip, at det sociale sikkerhedsnet, som samfundet tilbyder, skal være for hele befolkningen.

Vi vil gerne medvirke til udbygning af den sociale sikring på det område, forslaget beskæftiger sig med, og som hr. Bundvad sagde, har vi også vist forståelse for det tidligere. Men problemerne må ses i sammenhæng med de økonomiske og administrative muligheder og med trygheden for andre grupper i vort samfund, og vi må da også, synes jeg, have lejlighed til at studere den omfattende betænkning, før vi går ind i realitetsforhandlinger om alle disse spørgsmål.

Valbak: Året går på hæld, kulden banker på, den første sne er faldet på de danske marker. Med sne og kulde følger vintersport, og jeg har faktisk fået associationer til skisporten ved at betragte det fremlagte lovforslag. Enhver TV-kigger har hver vinter lejlighed til at kigge på international skisport. Det har jeg også prøvet. Skisportkiggeren vil da kunne bekræfte, at bedst som de officielle begivenheder lige akkurat ikke er begyndt, kommer der en skiløber farende ned ad bakken. Så siger speakeren, at det drejer sig om en forløber. Han har den opgave at finde ud af, om banen er klar til, at

[Valbak.]

de annoncerede begivenheder kan tage deres begyndelse. Jeg opfatter socialdemokratiets udspil sådan, at socialdemokratiet måske har ønsket med det at spille en forløbers rolle, og som så ofte i skisport, har jeg i hvert tilfælde iagttaget, har vi fået to forløb.

Lad mig da meget kort gentage, hvad jeg sagde på mit partis vegne i forbindelse med det første udspil, den første forløber: vi er parat til at gå ind i en beslutningsproces på dette område, men på grundlag af socialreformkommissionens materiale, på grundlag af det udspil, regeringen vil komme med i denne samling, baseret på kommissionens i forgårs fremlagte, meget omfattende og med udviklede problemstillinger spækkede materiale og endelig ud fra vore grundlæggende synspunkter på emnet.

Jeg skal nu meget kort gentage disse vore grundlæggende synspunkter. Vi mener principielt, at vi bør have et dagpengesystem, hvor størrelsen af de beløb, der kommer til udbetaling, ikke er afhængig af, om der er tale om sygdom, ulykke eller arbejdsløshed. Derfor må vi finde frem til måder at tilnærme på. Vi mener, at dagpengene bør være indtægtsafhængige. Vi har ønske om at få indført et ordentligt virkende automatisk reguleringssystem, og vi har i al almindelighed ønske om at få afløst de faste varighedsbegrænsninger af revalideringsfremmende individuelle vurderinger.

Jeg henviser i øvrigt til mine bemærkninger ved forhandlingen om emnet, da vi første gang havde forslaget på bordet den 30. januar, spalte 3454-57, og til mine principielle bemærkninger den 23. april i forbindelse med regeringens forslag om en forhøjelse af sygedagpengene og endelig til mine bemærkninger den 3. juni til socialdemokratiets og SFs ændringsforslag til regeringsforslaget, da dette var til anden behandling.

Som sagt blev socialreformkommissionens betænkning først afleveret i forgårs. Som også sagt drejer det sig her om udviklede tekniske spørgsmål, og komplikationerne er jo ikke blevet mindre af vore høje mål. Mit parti finder det derfor rigtigt og rimeligt, at regeringen får tid til at se nærmere på spørgsmålene i lys af betænkningen, og vi er tilfreds med ministerens tilsagn

om, at et udspil kan forventes i denne samling. Problemernes udviklethed tilsiger ikke ligefrem en sammenligning med skisportens styrtløb, snarere med slalomdisciplinen.

Kurt Brauer: De borgerlige ordførere har som med én mund talt om og som med én hånd — det må være den sorte — peget på, at der foreligger en kommissionsbetænkning, som vi netop har fået i går. Var den dog bare kommet et par dage tidligere; så ville de borgerlige ordførere nemlig have kunnet læse følgende i kommissoriet:

„Kommissionen nedsættes med det forbehold, at dens arbejde ikke må standse eller forsinke den ajourføring, som måtte blive nødvendig, f. eks. af størrelsen af understøttelses- og pensionsatser m. m., og at arbejdet heller ikke må forhindres, at der gennemføres de nydannelser, som måtte vise sig påkrævede.“

Jeg synes, at de borgerlige ordførere skulle have taget dette i agt, inden de gik herop og for gud ved hvilken gang brugte denne betænkning som et skjold foran sig i deres forsøg på at sørge for, at der absolut ikke kommer noget fremskridt på disse områder.

Mit indlæg her kan ellers ligesom de foregående ordføreres blive ganske kort, for vi har jo ved tidligere lejligheder haft mulighed for at udtrykke vor stilling til disse sager. Vi er for mange af tankerne i forslagene og skal gøre, hvad der står i vor magt for, at behandlingen i udvalget bliver så kvik og så saglig som muligt. Vi er især begejstret for tanken om, at ventetidsbestemmelserne fjernes, og for bemærkningernes ord om, at den begrænsning i varigheden af ydelserne, der ligger i, at man ved langvarige tilfælde af uarbejdsdygtighed må revalidere eller give invalidepension, må være tilstrækkelig; også den bemærkning synes vi godt om.

Nu er lovforslaget her jo et forslag, der vedrører sygeforsikringsloven og altså dermed sygekasserne. Jeg kan ikke lade være med at give ministeren lejlighed til at kommentere sygekassernes usympatiske annoncekampagne, som løber for tiden. Der står i lov om den offentlige sygeforsikring i § 46, stk. 5:

„En sygekasses indtægt og formue skal holdes afsondret fra andre foreningers midler og må hverken som lån eller gave

[Kurt Brauer.]

tilflyde andre foreninger eller anvendes i andet uvedkommende øjemed.“

Mener ministeren, at udgifterne til annoncerne kan siges at være uvedkommende øjemed? Det mener jeg.

Kjær Rasmussen: Socialdemokratiet påstår gang efter gang, at man tilstræber fuld dækning for tabt arbejdsindtægt under sygdom. Derfor forstår jeg egentlig ikke, at man nu igen kommer og foreslår en 90 pct.s dækning. Alle vi herinde synes dog, at det er en naturlig ting, at tjenestemænd og funktionærer får fuld løn under sygdom. Hvorfor synes forslagsstillerne ikke, at f. eks. LO-arbejdere og andre grupper også skal have det? Er forslagsstillerne beskedne af hensyn til statens ydeevne? Vil de påstå, at det er billigere at leve, når man er syg, eller har de mistro til den store befolkningsgruppe, som trods alt udgør deres vælgermæssige fundament? Tror de, at en 100 pct.s dækning af løn under sygdom vil blive misbrugt?

Som nogle måske husker, stillede VS den 3. juni i år underændringsforslag om, at sygelønsdækningen skulle være 100 pct. Forslaget blev nedstemt af regeringspartierne, men socialdemokratiet undlod at stemme. Jeg synes, tiden nu er inde til, at socialdemokratiet ved dets ordfører i denne sag, hr. Bundvad, forklarer, hvorfor man stædigt holder fast ved 90 pct.

De her foreslåede ændringer er forbedringer, det erkender vi, men de er absolut ikke epokegørende. Vi er enige med forslagsstillerne i, at ventetidsbestemmelserne naturligvis bør bortfalde; de er simpelt hen uanstændige. Forslagsstillerne vil også have periodebegrænsningen for dagpengeudbetalingen ophævet, således at udbetaling finder sted, så længe arbejdsudygtigheden varer. Denne detalje er vi noget betænkelige ved, fordi det ikke kan siges at være noget ubetinget gode at modtage sygeløn i længere perioder. Det kan simpelt hen være invaliderende — ikke at modtage sygelønnen naturligvis, men at gå i en lang periode uden revalidering. Derfor burde man sørge for at forbedre revalideringshjælpen, ja, langtidssydelsene i det hele taget. Vi tror, det vil være en rigtigere vej, som harmonerer med

det, vi tidligere har sagt om ønskeligheden af en offensiv socialpolitik.

Forslaget her er just ikke offensivt i den forstand, men det kommer nok den dag, forslagsstillerne indser det umulige i at indføre strukturelle ændringer på det kapitalistiske samfunds præmisser.

Hanne Reintoft: Jeg kan desværre ikke gå så let hen over denne sag, som visse ordførere har gjort, for det er en sag, der betyder meget for mange mennesker. Jeg kan heller ikke optage morsomheder om vintersport osv. som andet end en vis fornærmelse mod alle de mennesker, der trænger meget stærkt til at få denne lov revideret.

Socialdemokratiets forslag er selvfølgelig i naturlig forlængelse af det socialdemokratiske forslag om forbedrede satser ved arbejdsløshed, og for befolkningen er det ikke alene rimeligt, men også nødvendigt.

Som jeg understregede i sidste uge, og som jeg har tænkt mig at blive ved med at understrege det, er de daglige udgifter for befolkningen steget betydeligt. Skattetrykket stiger, og det stiger på en måde, der slet ikke harmonerer med lønudviklingen, bl. a. fordi man lod sig tage ved næsen, da man lyttede til dem, der anbefalede forårets mæglingsforslag. En veludbygget og økonomisk forsvarlig sygelønsordning er også et absolut nødvendigt gode i et samfund som vort.

Den svenske professor Gunnar Inge har i en bog, der kom for halvandet år siden, klart påvist, at sygdom og dødelighed i et samfund med en struktur som vort er ganske klart klassebestemt. For at sige det mere lige ud: man er mere syg, mere udslidt, og man dør tidligere, når man tilhører arbejderklassen, end når man er placeret i andre grupper. Der er et ganske bestemt billede, der tegner sig for mange arbejderfamilier i dagens Danmark. Mens børnene er små, sidder man hårdt i det med store udgifter og høj husleje. Når så børnene er fra hånden og man tror, man skal til at have det lidt godt, viser nedslidtheden sig, og den viser sig på den måde, at man hyppigt bliver arbejdsløs og hyppigt syg. Med de nuværende forsikringsordninger giver det sig udslag i en forringet leve-

[Hanne Reintoft.]

standard, der ødelægger muligheden for nogle gode år.

Det kan derfor kun støttes, at man vil ændre $\frac{4}{5}$ -grænsen til en $\frac{9}{10}$ -grænse; men alligevel ved den socialdemokratiske ordfører udmærket, at dette stadig væk ikke løser problemet for en lang række lavtlønnede arbejdere ikke mindst i provinsen, ligesom det heller ikke ved arbejdsløshedsforsikringen løste problemet. Jeg vil igen spørge både socialdemokratiet og SF, hvad det er for en filosofi, der ligger til grund for, at man stadig og stædigt mener, at LO-arbejdere skal have ringere dækning under sygdom end f. eks. tjenestemænd og funktionærer? Jeg ved, at funktionærernes fulde dækning er af kort varighed, og det bør rettes, men dækningen er 100 pct., og det nytter ikke med forklaringer om slid på arbejdstøj, kantinemad, lønmodtagerfradrag, transportudgifter, og hvad man i øvrigt diskurser om. Der er forskel i holdningen. Hvad er grundideen bag denne forskelsbehandling? Før eller senere får jeg vel et svar.

Der er i dette forslag den forbedring, at satserne skal reguleres automatisk i fremtiden, og det er også et absolut fremskridt, hvis man får ophævet begrænsningen i det antal sygedage, hvor sygeløn kan oppebæres.

Jeg er helt enig i de socialdemokratiske bemærkninger om, at den begrænsning, der ligger i, at man ved meget langvarige tilfælde af arbejdsudygtighed må søge den pågældende revalideret eller tilkendt pension, må anses for tilstrækkelig.

Meget glad er jeg for forslaget om, at der ikke længere med hensyn til sygeløn skal skelnes mellem forsørgere og ikke-forsørgere. Fem gange har jeg i dette ting fremhævet, hvor urimeligt det har virket, at den gifte kvinde kun kunne oppebære sygeløn som ikke-forsørger. Jeg er spændt på at høre, hvad socialministeren, som bekendt tidligere formand for Dansk Kvindesamfund, denne gang vil sige til at medvirke til en ligestilling mellem mænd og kvinder — om socialministeren på ny vil feje denne ligestilling af bordet. Jeg tror, ministeren sidst oplyste, at denne forandring ville koste 40 mill. kr. Man kan hævde, at det er mange penge. Man kan også vende sagen

om og fremhæve, hvor mange penge, det bl. a. er, den gifte kvinde bliver snydt for, fordi man ikke giver hende denne ligestilling. Det er vist en problemstilling, der er nok så rigtig som den anden. Ministeren mener vel trods alt ikke, at en kvindes indtægt er af mindre betydning end en mands. Jeg stillede i sin tid det samme krav til den socialdemokratiske regering og fik det også dengang afvist.

Det samme gjaldt fjernelsen af de karensdage, der i årevis har været en plage for lønarbejderne. Det er selvfølgelig udmærket, at socialdemokratiet kommer med disse forslag nu. Men alligevel har man en underlig flov fornemmelse, og mange må spørge med mig, hvorfor man først kommer med disse meget vigtige forslag nu og ikke forelagde dem fra denne talerstol og fik dem til udvalgsbehandling, da der var flertal for at gennemføre dem? Dengang sagde man, at tiden ikke var inde. Hvorfor er den mere inde på et tidspunkt, hvor man ved, at man ikke får dem vedtaget?

Der skal, så vidt jeg kan forstå, i udvalget diskuteres grundigt om fordelingen af de øgede udgifter. Lad mig i den forbindelse gøre opmærksom på, at skatter, afgifter og kontingenter for lønarbejderne stiger og er steget alvorligt nok i forvejen. De udgifter, der afholdes af statskassen, bæres også hovedsagelig af lønmodtagerne. Der er derfor al mulig grund til at understrege, at danske arbejdsgivere ikke bærer nogen særlig stor andel i de sociale udgifter herhjemme i forhold til i flere andre lande. Med regeringens ofte udtalte iver for, at de offentlige udgifter ikke stiger, vil det være på sin plads, at man i udvalget tager arbejdsgiverbidragene op til grundig revision.

Lad mig også fremhæve, at udvalgsarbejdet nødig skulle gå alt for langsomt. Der er behov for en forbedring af denne lov, ikke mindst for karensdagenes bortfald. Der er en vis tendens til, ikke mindst i sygekassekredse, ligesom at foruddiskontere nogle af de fordele, lovforslaget indeholder; idet man med den reklame, som jeg finder lige så urimelig som andre her i salen, ligefrem for øjeblikket reklamerer med fuld dækning for tab af indkomst ved sygdom. Mærkeligt nok gør man ikke opmærksom på, at man ikke gjorde noget

[Hanne Reintoft.]

som helst ved det, da man havde flertal for at skaffe dette gode.

Jeg vil ligesom hr. Kurt Brauer understrege kommissoriet til socialreformkommissionen og sige, at der overhovedet ikke er noget i dette, der berettiger, at man bare står og henviser til kommissionen. Det har man gjort gang på gang i årevis. Dette her er en lovgivning, der haster. Socialdemokratiet har ikke sat nogen dato for lovens ikrafttræden, og den bør faktisk træde i kraft så hurtigt som muligt, for det bliver en hård vinter både med arbejdsløshed og også med sygdom for mange.

Socialministeren (Nathalie Lind): Jeg skal ikke gå ind i nogen længere diskussion, men jeg må have lov at komme med en bemærkning til ordføreren for socialdemokratiet, der antyder, at man med lidt god vilje nok skulle kunne klare det meget store problem, hvordan man får en fornuftig administration både af indtægtsafhængige bidrag og indtægtsafhængige dagpenge, idet han siger, at det kan man nok klare ved en eller anden mindre ændring i den nuværende ordning. Jeg synes, man må være opmærksom på her, at når man — som socialdemokratiet — sigter efter, at det skal være dagpenge, der i så høj grad er afhængige af indtægten, må man have et bedre grundlag for at vurdere indtægtstabet. Jeg er da også bekendt med, at når man før har diskuteret dette, f. eks. ved den forhøjelse af sygedagpengene, der skete i 1967, har man også fra socialdemokratiets side henvist til, hvor indviklede disse problemer var, og at man netop måtte tage hensyn til, hvilke muligheder der fandtes for en rimeligere administration.

Jeg vil til fru Hanne Reintofts spørgsmål om forskellen mellem satserne for forsørgere og ikke-forsørgere sige, at jeg jo har svaret på dette spørgsmål. Jeg har de andre gange, spørgsmålet har været rejst, klart sagt, at med en kommende ordning

er det meningen, at man skal over på visse procentsatser, og at det ikke som i dag skal være maksima, der skal være afgørende.

Det sidste, jeg skal svare på, er det direkte spørgsmål, som hr. Kurt Brauer stillede mig i anledning af den annoncekampagne, som føres fra sygekassernes side i øjeblikket. Da sygekasserne i august måned i år traf bestemmelse om, at de ville anvende en del af deres kontingenter, så vidt jeg har forstået svarende til 50 øre pr. medlem, til en annoncekampagne, vurderede man det i direktoratet for sygekassevæsenet og havde dengang ikke den opfattelse — og det havde man heller ikke i socialministeriet — at der var grundlag for at gribe ind. For det første måtte man se på, hvad denne kampagne drejede sig om, hvad indholdet af annoncerne var, om formålet var at oplyse om de ydelser, som var til rådighed for befolkningen via sygekasserne efter den gældende lovgivning, eller hvilken udformning annoncerne eller den eventuelle brochure, der var tale om, måtte få. Jeg er helt bekendt med den bestemmelse i sygeforsikringsloven, som siger, at midlerne fra denne forsikring kun må anvendes til sygesikringsformål, og jeg har også forleden dag i anledning af et direkte spørgsmål i Politiken udtalt, at jeg har den opfattelse, at når man nu ser annoncerne — vi har i øvrigt ikke set dem alle — kan man nok sætte et spørgsmålstegn ved, om disse har et sådant indhold, at de falder ind under den formulering, jeg nævnedes før, at midlerne skal bruges til at opfylde sygesikringens formål.

I anledning af, at hr. Kurt Brauer her i tinget stiller mig et direkte spørgsmål om min vurdering i dag, vil jeg svare, at jeg vil overveje det nærmere, og jeg vil også overveje den mulighed at lade en udenforstående juridisk instans se på det, f. eks. ved at få en udtalelse om spørgsmålet fra kammeradvokaten, når nu det rejses her i tinget. Men jeg synes også, det er rimeligt

[Socialministeren.]

lige at se, hvordan de øvrige annoncer bliver, hvis kampagnen fortsætter, hvad jeg har forstået var meningen.

Det blev nævnt, at kildeskatten gjorde det særlig påkrævet i øjeblikket at foretage en forhøjelse af sygedagpengene, fordi mange modtagere af dagpengene nu skulle betale skat af deres sygedagpenge. Jeg ser godt problematikken, at man før havde mulighed for at få henstand med skattebetalingen i tilfælde af sygdom, men jeg synes, man her på en ikke helt rimelig måde ligesom forsøger at sige, at kildeskatten specielt vil ramme dem, som modtager sygedagpenge. Man havde jo ikke mindst fra lønmodtagernes side megen interesse i at få gennemført denne, som man mente, meget bekvemme ordning, og når man så får den med de konsekvenser, det har for denne gruppe, ja, så mener jeg ikke, man af den grund kan hævde, at denne gruppe bør have en særstilling. Det vil jo gælde for alle lønmodtagere, hvad enten de har sygeløn eller de har kontantløn, at kildeskatten vil betyde en direkte indbetaling af skattens mønt. Derfor kan jeg ikke helt se, at det er relevant at bringe kildeskatten ind i diskussionen på den måde, det skete her.

Ordføreren for forslagsstillerne (Bundvad):

Jeg vil gerne svare på enkelte af de bemærkninger, ordførerne kom med.

Må jeg først sige til hr. Simonsen, at det da glæder, at de konservative er indstillet på at ville være med til fremover at koordinere ydelserne. Jeg må forstå, at der deri lå en tanke om forbedring, for skal der koordineres på det laveste eller på det højeste niveau? Det er det, som interesserer os i den kommende tid, og jeg vil nok tro, at man kommer til at gå opetter.

I fru Eva Rees indlæg glædede jeg mig over udtalelsen om, at netop forbedring er et af de spørgsmål, der for alvor må tages fat på, men det er netop det, vi procederer på med vort forslag. Fru Eva Ree siger, at der er jo et spørgsmål om dækning, og bebrejder os, at vi ikke i detaljer anviser dækning. Men det ærede medlem kommer til at stå over for ganske samme problem. Det ærede medlem vil

forhøje ydelserne, og så skal der skaffes penge. Det er det samme, vi siger; og går vi ud fra, at vi har det samme mål, så må vi kunne tale os til rette om, ad hvilke kanaler vi skal skaffe pengene. Der er jo ikke tale om, at vi vil lade den tunge ende vende nedad, som det blev sagt; vi har tværtimod, som ministeren selv var klar over, i vores bemærkninger henvist til, at vi vil gå over til et gradueret kontingent.

Jeg vil gerne sige til hr. Simonsen, at det interesserer mig naturligvis, hver gang man taler om prioritering. Nu nævnedes hr. Simonsen specielt åndssvageforsorgen i den forbindelse. Jeg ved ikke, om det er, fordi hr. Simonsen ved, det er vores alle sammens sorte samvittighed. Men kommer den også frem, når hr. Simonsen rundt om på møderne taler om, at flere skal have funktionærstatus, som jeg har set i aviserne? Hvilket medfører, at de får fuld løn under sygdom. Fuld løn uden begrænsning. Føjer hr. Simonsen så til: men vi skal først klare det for de åndssvage?

Til hr. Valbak vil jeg sige, at jeg er ikke ked af billedsproget om skisporten. Vi var forløbere, sagde han, selv om det skete i slalomløb, vi er banebrydere. I den forbindelse kan jeg godt svare hr. Kjær Rasmussen, der spurgte om, hvorfor vi havde foreslået 90 pct. og ikke 100 pct., at vort mål er at komme op på fuld løn under sygdom, men vi ved, at som de politiske forhold er, må vi tage én ting ad gangen, og vi mener, at kan vi komme igennem med 90 pct., så er det bedre end at blive stående på 80 pct. Derfor mener jeg, at vi ikke skal lægge vores løjper hårdere, end at vi kan køre dem igennem uden at styrte på vejen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om ændring af lov om forsikring mod følger af ulykkestilfælde og af lov om erstatning til tilskadekomne værnepligtige m. fl. (Om forhøjelse af dagpenge og erstatninger, afskaffelse af ventetidsregler og ændring af forsikringspligtens ordning, således at forsikring finder sted i en statsinstitution) [af Bundvad m. fl.].

(Forslaget til folketingsbeslutning (nr. XIV) findes i tillæg A. sp. 1053, fremsættelsen i tidenden sp. 672).

Forslaget sættes til forhandling.

Socialministeren (Nathalie Lind): Det her foreliggende forslag om en forhøjelse af dagpengene ved arbejdsulykker og af dagpengene til tilskadekomne værnepligtige samt om afskaffelse af ventetiden svarer i sit indhold til det samtidigt fremsatte forslag om sygedagpengene, som vi lige har behandlet. Endvidere foreslås her en forhøjelse af invaliditetserstatningernes maksimum, som dog ikke er nærmere præciseret. Endelig foreslås, at ulykkesforsikringen overføres fra de private ulykkesforsikrings-selskaber til en statsinstitution.

Med hensyn til dagpengene må jeg henvise til mine bemærkninger til det lige behandlede forslag. Som allerede nævnt indgår det i overvejelserne — det har jeg været inde på før, og det er udtrykt i socialreformkommissionens betænkning — at målet må være, at vi skal finde frem til fælles regler for dagpenge under sygdom og ulykke. Den ensartethed uden hensyn til, hvad trangsårsagen er, som også forslagsstillerne tilstræber her, kan vi bedre opnå under en fælles dagpengeordning. Men hvis, eller rettere: den dag, vi får gennemført en sådan ordning, vil en af konsekvenserne jo være, at en del, og en væsentlig del, nemlig udbetalingen af dagpengene, må overgå fra ulykkesforsikrings-selskaberne til de kommende dagpenge-myndigheder.

Det andet spørgsmål om invaliditetserstatningerne har derimod endnu ikke været behandlet i socialreformkommissionen, men jeg vil formode, at når kommissionen skal videre med arbejdet og se på de

socialle pensioner, vil man også se på spørgsmålet om invaliditetserstatningerne, som også er langtidsydelser.

Ordføreren for forslagsstillerne (Bundvad): Det er, som det er sagt, et genfremsat forslag, vi nu behandler, og det mål, vi forfølger i dette forslag, er det samme, som vi forfulgte ved forslaget om sygeforsikring, nemlig en forhøjelse af maksimumdagpengene til ca. 100 kr. om dagen, og således at grænsen for dagpengenes størrelse sættes til $\frac{9}{10}$ af indtægtstabet beregnet på ugebasis.

Det er også rigtigt, som ministeren nævner, at vi ønsker invaliditetserstatninger og erstatninger til efterladte forhøjet, og at renten ved fuldstændigt tab af erhvervs-evne, der nu udgør $\frac{2}{3}$ og for de militære værnepligtige $\frac{3}{4}$ af årslønnen, bør sættes op til $\frac{9}{10}$. Det er igen et forsøg på at komme frem imod det, vi vil kalde den fulde erstatning. Vi mener også, at ventetidsreglerne ved ulykkesforsikringen må væk, på samme måde som det er sket ved arbejdsløshedsforsikringen.

Endelig vil jeg lige nævne vort ønske om, at forsikringspligten, som arbejdsgiverne har, ordnes således, at risikoen afgives til en statsinstitution; det vil sige, at administrationen af disse forsikringer flyttes fra de private forsikrings-selskaber over til staten. Vi har 27-30 selskaber, der tegner ulykkesforsikringer. De havde i 1967 præmieindtægter på godt 220 mill. kr. og betalte i samme år erstatninger med små 130 millioner. En centralisering her ville utvivlsomt kunne spare betydeligt i administration, og en sådan ordning vil efter vor opfattelse kunne opbygges betydelig mere socialt end den nugældende ordning.

Simonsen: Forslaget til folketingsbeslutning om forbedring af ulykkesforsikringsreglerne har, som hr. Bundvad netop har gjort rede for, samme sigte som det forslag, vi lige har behandlet, og jeg kan henvise til de principielle bemærkninger, jeg gjorde under det tidligere punkt på dagsordenen, og i øvrigt også til mine bemærkninger i tidligere folketingssamlinger, når vi har behandlet dette spørgsmål.

Når forslaget alligevel skal have en kommentar med på vejen, så skal det være